

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 568/2023-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č. k. 3T/12/2020-355 z 22. apríla 2020 a uzneseniam Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23To/56/2020-438 z 11. augusta 2020 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Tdo/19/2022 z 25. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. septembra 2023 bez zastúpenia advokátom, o ktorého ustanovenie žiada, domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všetkých inšancií všeobecných súdov v konaní v jeho trestnej veci.

II.

2. Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi, ktorého sa mal dopustiť tak, že od konca roku 2018 až do novembra 2019 si zadovážoval marihuanu a pervitín, ktoré prechovával, časť sám užil a ďalšiu časť predal alebo bezodplatne dal za protislužbu štyrom osobám. Sťažovateľ pri obmedzení osobnej slobody 10. novembra 2019 vydal hliadke polície dve dávky marihuany, plastové vrečko s 23 obvyklými dávkami pervitínu a jednu dávku extázy. Sťažovateľ sa v konaní pred súdom bránil, že drogy mal pre vlastnú potrebu. Poprel držbu pervitínu, hoci po obmedzení osobnej slobody podpísal

zápisnicu o vydaní veci, z ktorej vyplýva opak. Podpis zápisnice odôvodnil snahou o prepustenie na slobodu a tým, že bol nadrogovaný. Sťažovateľ tiež popieral poskytovanie drog iným osobám a poukazoval na to, že celá akcia zastavenia jeho auta bola zinscenovaná políciou. Okresný súd vyhodnotil obranu sťažovateľa ako nedôveryhodnú, keďže bola v rozpore s výpoveďami svedkov a sťažovateľa pred sudcom pri rozhodovaní o jeho vzatí do väzby 13. novembra 2019, kedy pripustil držbu pervitínu. Okresný súd nepovažoval za potrebné vykonať výsluch členov policajnej hliadky, ktorým sťažovateľ drogy vydal, pretože ich úkony boli v spise zachytené.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietal účelové zastavenia auta na neho a na drogy sa sústrediaceou policajnou hliadkou, držbu pervitínu, pretože zápisnicu o vydaní veci podpísal v strese a porušenie práva na obhajobu, pretože súd nevykonal ním navrhnuté dôkazy. Krajský súd odvolanie sťažovateľa zamietol. Odkázal na to, že úlohou polície je odhaľovať trestné činy a hliadka polície sťažovateľa zastavila v súlade so zákonom, pretože bolo riadené podozrivým spôsobom. Okrem toho bolo polícii známe, že sťažovateľ je užívateľom drog a mal aj z toho dôvodu odobratý vodičský preukaz. Hliadka sťažovateľa poučila a následne dobrovoľne drogy vydal. Sťažovateľ tento postup polície svojím podpisom potvrdil. Vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľa, ktorými popieral držbu pervitínu, krajský súd poukázal na jasný podpis sťažovateľa na zápisnici o vydaní veci, na to, že sťažovateľ bol pozitívne testovaný na pervitín, pričom aj na jeho dlaniach bola potvrdená prítomnosť tejto látky. K námietke sťažovateľa o rozsahu dokazovania krajský súd uviedol, že okresný súd sa jeho návrhmi na dokazovanie zaoberal, no tieto nepovažoval za potrebné vykonať, a preto jeho postupom nebolo porušené právo na obhajobu.

4. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku. Dospel k záveru, že v rozsahu námietok sťažovateľa nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), g), h) a i) Trestného poriadku. Najvyšší súd sa v odôvodnení uznesenia po zrekapitulovaní priebehu konania a uvedení argumentácie sťažovateľa vyjadril ku každému dovolaciemu dôvodu.

5. Najvyšší súd sa vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zameral na námietky absencie riadneho poučenia sťažovateľa o jeho právach zo strany polície a nevykonania dôkazov. Poukázal na zápisnicu o vydaní veci, ktorej obsahom bolo poučenie o práve sťažovateľa nevydať vec, a tým seba inkriminovať. Tiež poukázal na výsluch pred vzatím sťažovateľa do väzby, kde sťažovateľ potvrdil, že drogy vydal dobrovoľne. Vo vzťahu k neakceptovaniu návrhu obhajoby na vypočutie členov hliadky polície najvyšší súd uviedol, že týmto návrhom sa súdy riadne zaoberali a sťažovateľ dostal adekvátnu odpoveď, prečo jeho návrhu nebolo vyhovené. Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu preto nebolo preukázané. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sťažovateľ namietal celý priebeh úkonov polície, počínajúc zastavením vozidla s vopred pripraveným plánom na jeho usvedčenie z trestnej činnosti. Najvyšší súd preto zopakoval príčinu zastavenia vozidla a priebeh vydania drog sťažovateľom. Najvyšší súd sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľa, že zastavenie vozidla bolo dopredu pripravené. Uzavrel, že úkony polície boli vykonané v súlade so zákonom a mohli byť riadne procesne využité.

6. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 317 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku sťažovateľ namietal nezákonnosť trestu z dôvodu nezákonného uznania viny, čím však namietal správnosť skutkových zistení, ktoré najvyšší súd v dovolacom konaní nemohol preskúmať. K námietke sťažovateľa o neaplikovaní mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby najvyšší súd uviedol, že dovolací dôvod nie je naplnený tým, že obvinenému nebol takýto trest uložený, pričom uložený trest nie je mimo zákonnej trestnej sadzby. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd najprv zdôraznil, že nie je oprávnený skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku, je teda plne viazaný skutkovými zisteniami nižších súdov. Pre najvyšší súd bolo rozhodné, či sú v skutkovej vete rozsudku uvedené všetky skutočnosti odôvodňujúce podradenie pod zistenú skutkovú podstatu. Najvyšší súd dospel k záveru, že sťažovateľ svojím konaním naplnil všetky znaky skutkovej podstaty.

III.

7. Sťažovateľ v obsahovo rozsiahlej ústavnej sťažnosti namieta účelovosť akcie hliadky polície, ktorá zastavila jeho vozidlo. Táto situácia bola podľa neho dopredu pripravená konkrétnymi policajtmi s úmyslom jeho trestného stíhania ako odplata za to, že odmietol poskytnúť mená závislých osôb, ktoré v tomto stave riadia motorové vozidlá. V tejto súvislosti uvádza, že bol jedným zo svedkov vylákaný z bytu, pričom mal pri sebe iba dve dávky marihuany pre vlastnú potrebu. Sťažovateľ popiera, že by držal pervitín. Tvrdí, že tento dôkaz bol nezákonne predložený políciou, a preto navrhoval vypočuť členov hliadky polície, čomu však nebolo vyhovené.

8. Sťažovateľ namieta, že jeho dovolacími námietkami sa najvyšší súd zaoberal len povrchno a formálne, čo malo za následok odmietnutie jeho dovolania. Rovnako k jeho námietkam pristupoval aj krajský a okresný súd. Vo vzťahu k rozsudku okresného súdu namieta nevypočutie príslušníkov polície, ktorí boli členmi hliadky, ktorá vykonala zastavenie vozidla. Sťažovateľ tiež namieta formuláciu skutkovej vety, pretože drogy vydal pri zastavení vozidla hliadkou, a nie na oddelení polície, ako to uvádza skutková veta napadnutého rozsudku.

IV.

9. Proti ústavnou sťažnosťou namietanému rozsudku okresného súdu sťažovateľ mohol a aj podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd. Právomoc krajského súdu podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti proti rozsudku okresného súdu. Preto bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti rozsudku okresného súdu pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

10. To isté možno konštatovať aj vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu. Námietky sťažovateľa voči priebehu jeho trestného procesu sa koncentrujú na otázky zákonnosti zastavenia jeho vozidla hliadkou polície a následné vydanie pervitínu. Sťažovateľ tieto skutočnosti namietal aj v dovolaní proti uzneseniu krajského súdu, pričom ich podriadil pod dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku, ktoré sa týkajú zásadného porušenia práva na obhajobu a nezákonného dôkazu. Najvyšší súd sa týmito námietkami sťažovateľa zaoberal a vyhodnotil ich ako nedôvodné. Preto právomoc najvyššieho súdu, ktorá bola vykonaná v súvislosti

s prieskumom rovnakých námietok sťažovateľa najvyšším súdom, podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde vylučuje právomoc ústavného súdu, čo má za následok odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

11. Čo sa týka rozhodnutia najvyššieho súdu, treba uviesť, že ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a aplikácii právnych predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (IV. ÚS 27/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva.

12. Sťažovateľ rozhodnutie najvyššieho súdu nenapadol samostatnou argumentáciou, ktorú by bolo možné oddeliť od dôvodov, pre ktoré spochybňoval rozhodnutie krajského súdu. Najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia vyjadril ku každému dovolaciemu dôvodu, ktorý uviedol sťažovateľ v dovolaní s podrobným odôvodnením, prečo nie sú dôvody dovolania splnené. Na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade najvyšším súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (IV. ÚS 226/2012). Nielen z argumentácie sťažovateľa, ale ani zo samotného rozhodnutia najvyššieho súdu neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by naznačovali jeho svojvoľný postup pri vymedzení prípustnosti dôvodov dovolania.

13. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že súdy nevykonali ním navrhované dôkazy (výsluch policajtov), treba rešpektovať to, že všeobecný súd, má právomoc vo veci konať, čo zahŕňa aj rozhodnutie o tom, aké dôkazy vykoná. V takomto prípade však nemôže ísť o svojvoľný a neodôvodnený postup. Postup súdu, ktorý nevykonal všetky navrhované dôkazy, sám osebe neznamená porušenie práva na súdnu ochranu. Ak by všeobecný súd nevykonal dôkaz navrhovaný stranou konania, hoci tento by mal preukazovať rozhodnú skutkovú okolnosť, znamenalo by to porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 168/2019).

14. V okolnostiach veci sťažovateľa však o takýto prípad nejde. Krajský súd odkazom na rozhodnutie okresného súdu jasne a zrozumiteľne uviedol, z akých vykonaných dôkazov okresný súd vychádzal pri svojich úvahách, na základe ktorých dospel k záveru, že skutok uvedený v obžalobe sa stal. V tejto súvislosti bolo podstatné, že sťažovateľ podpísal zápisnicu o vydaní veci. Obsahu tejto zápisnice zodpovedalo aj vyjadrenie sťažovateľa pri rozhodovaní o väzbe, kedy bez nátlaku a po riadnom poučení opäť potvrdil, že predával drogy najmenej piatim ľuďom a drogy aj dobrovoľne polícii vydal. Navyše, sťažovateľ postup polície zodpovedajúci úradnému záznamu polície popísal aj vo výsluchu z 15. januára 2020. Súvislosť medzi sťažovateľom a pervitínom bola preukázaná tiež tým, že sťažovateľ bol pozitívne testovaný na túto látku a tiež stery z jeho dlaní potvrdili jej prítomnosť. Zároveň z výpovedí svedkov vyplynulo, že sťažovateľ drogy distribuoval. Preto skutočnosť, že súdy nevykonali obhajobou navrhované

dôkazy, nemá za následok porušenie práv sťažovateľa. Je tomu tak preto, že je ústavná udržateľná úvaha najvyššieho súdu v spojení s rozhodnutím krajského súdu o tom, že vykonanie tohto dôkazu nemalo potenciál na také vyhodnotenie ostatných dôkazov, z ktorého by bolo možné dospieť k záveru, že sťažovateľ skutok, pre ktorý bola podaná obžaloba, nespáchal.

15. Rovnako udržateľný je záver najvyššieho súdu o tom, že zastavenie vozidla sťažovateľa nebolo účelové. Je prirodzené, že pokiaľ vozidlo náhle výrazne spomalilo, upútalo to pozornosť hliadky polície, ktorá vykonala kontrolu sťažovateľa. Sťažovateľ sám uvádza, že bol pod vplyvom drog, správal sa nervózne, ľavú ruku mal stále vo vrecku a zároveň bol známy ako závislá osoba. Preto podozrenie hliadky, že má u seba drogy, bolo opodstatnené. Preto aj ďalšie úkony hliadky, ktoré sťažovateľ svojím podpisom potvrdil, nejavia znaky toho, že by išlo o účelovú, dopredu pripravenú akciu s cieľom kriminalizácie sťažovateľa. Sťažovateľ namieta, že drogy vydal už pri kontrole hliadkou polície, a nie až na oddelení polície. Táto skutočnosť týkajúca sa miesta vydania drog sťažovateľom nemá vplyv na záver o naplnení znakov skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona a nevzbudzuje pochybnosti o tom, že by nebola dodržaná zásada totožnosti skutku sťažovateľa.

16. Nemožno dospieť k záveru, že by uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a obsahovo zhodných ústavných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 a 3 dohovoru. Ústavná sťažnosť je v rozsahu proti uzneseniu najvyššieho súdu zjavne neopodstatnená a z tohto dôvodu bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

17. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu